

AALTJES

Regels rond aaltjes nauwkeurig volgen

Van alle ziekten in de bloembollenteelt behoren aaltjes tot de groep lastig aan te pakken organismen. Hun optreden is grillig, de impact van een aantasting soms zeer groot. In dertien afleveringen zet BloembollenVisie aaltjes in de schijnwerpers. In deze laatste aflevering de regels rondom aaltjes.

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto: BKD

Gelukkig komen aantastingen door aaltjes maar sporadisch voor. De afkeuringspercentages die de BKD jaarlijks presenteert liggen meestal ver onder de 1% van het totale areaal. Maar elk jaar worden besmette partijen gevonden, en dus krijgen telers en exporteurs ook elk jaar met de regels te maken die op aaltjes betrekking hebben. Die regels hangen af van drie variabelen: het aaltje, het bol- of knolgewas en de bestemming. Een volledig overzicht is op deze ene pagina niet te geven, maar wel de hoofdzaken waarmee rekening moet worden gehouden.

WELK AALTJE?

De strengste regels gelden voor het tulpenstengelaaltje en het destructoraaltje. Beide aaltjes zijn zogenoemde quarantaineorganismen, hetgeen betekent dat er geen enkel aaltje in elk bolgewas dan ook mag zitten dat wordt verhandeld in binnen- en buitenland. Bovendien gelden bij vaststelling van een aantasting met tulpenstengelaaltjes uitgebreide regels rond vernietiging en grondontsmetting. Meer hierover is te vinden op de website van de BKD. Belangrijk is hier de kanttekening dat voor andere stengelaaltjes soms iets minder strenge regels gelden. Ook het wortelknobbelaaltje *Meloidogyne chitwoodi/fallax* heeft de status van quarantaineorganisme. In de jaren negentig werd dit aaltje enkele malen aangetroffen in gladiol en dahlia. De laatste jaren komt dit aaltje in deze gewassen sporadisch voor. Bij vaststelling van *M. chitwoodi/fallax* worden alleen partijmaatregelen opgelegd en geen besmetverklaring op het perceel gelegd. De quarantainestatus geldt niet voor krokusknolaaltje, bladaaltje en wortellesieaaltje. Dit betekent niet dat er geen nultolerantie geldt. Voor krokusknolaaltje geldt ook de nulnorm. In andere gevallen zijn de afkeuringspercentages voor

Elk land heeft andere eisen als het om aaltjes gaat. De BKD neemt een aaltjesmonster

deze aaltjes laag tot zeer laag. Voor bladaaltje in lelie geldt bijvoorbeeld een afkeuringsnorm bij 0,01% voor alle klassen. Dit betekent dat als er op 10.000 bollen één besmette bol wordt aangetroffen, de partij al 0,01% bladaaltjes bevat. Voor de exportlanden VS en Canada geldt voor bladaal in lelie een nultolerantie. Een beetje vreemde eend in de bijt vormen *Trichodori-*

den en *Xiphinema*. Beide soorten zijn zelf niet schadelijk voor bol- en knolgewassen, maar brengen wel virussen over. Voor deze soorten gelden geen afkeuringsregels en de BKD keurt ook niet op deze nematoden.

WELK GEWAS?

Er kan verschil zijn in de regels rond aaltjes per gewas. Waar bij een aantasting in tulp door stengelaaltje vernietiging van de gehele partij en belending plaatsvindt, kan bij een lichte aantasting van hyacint middels een warmwaterbehandeling toch nog verhandeling plaatsvinden. De Bloembollenkeuringsdienst heeft voor elk gewas een zogenoemde uitvoeringsrichtlijn opgesteld. Per gewas is daarmee na te gaan wat de exacte voorschriften zijn die gelden als er sprake is van een aantasting door een aaltje. Deze voorschriften zijn te vinden op de website van de BKD.

WELKE BESTEMMING?

Niet elke bloembol gaat naar het buitenland. En niet elk buitenland hanteert dezelfde regels als het gaat om aaltjesziekten. Het is dus van groot belang om tijdig na te gaan wat er met de af te leveren bloembollen gaat gebeuren. Voor bloembollen die op het eigen bedrijf blijven, bijvoorbeeld vanwege eigen afbroei, gelden de minste regels. Maar zelfs als dat het geval is, dan geldt bij een aantasting door tulpenstengelaaltje dat de gehele partij moet worden vernietigd, inclusief belending. Het enige gebruik dat is toegestaan betreft afbroei op het eigen bedrijf en daarna vernietigen van de afbroei. Voor het buitenland gelden grofweg twee hoofdrichtingen: binnen de Europese Unie en buiten de Europese Unie. Binnen de Europese Unie gelden de Verkeersrichtlijn en de Fytorichtlijn. Daarin staat omschreven aan welke minimale eisen bolgewassen moeten voldoen, ook op het gebied van de diverse aaltjesziekten. Voor landen buiten de Europese Unie kunnen de regels sterk uiteenlopen. Zo stelt Argentinië maar weinig regels als het gaat om aaltjes in bloembolgewassen, en zijn de Verenigde Staten en Canada juist enorm gedetailleerd. Op de website van de nVWA is het document Basisoverzicht landeneisen bloembollen te vinden. Dit beslaat op dit moment in totaal 421 pagina's. Dit document is opgebouwd op alfabetische volgorde per land. Juist omdat de eisen zo sterk per land uiteen kunnen lopen, is het zaak om hier kennis van te nemen als bekend is naar welke landen buiten de Europese Unie de bloembollen gaan.